

som enten paa Grund af legemlig eller aandelig Svagthed og længere Tids Sygdom bevistlig ikke kunne have tilegnet sig det fastsatte Lævmaal. Efter disse Undtagelser vil man kun have at gjøre med dem, som enten af Uvillie eller af andre Grunde ikke have tilegnet sig Lævmaalet, for at undergive dem Lævungsundervisning. Denne Lævungsundervisning maatte ophøre, naar de efter en vis Tid, til næste Aars Prøve, havde opnaaet denne Kundstabsgrad, medmindre de da vare blevne saa meget ældre, at det, hvis de gjentagne Gange havde været under Lævungsundervisning, og atter vare blevne fri, kunde risikeres, at de ikke opnaaede dette Lævmaal inden den nu bestemte Alder. — I det første Affsnit skal jeg endnu kun omtale et Par andre Spørgsmaal, nemlig Indskrivningen og Udskrivningen af Skolen, den undervisningspligtige Alder. Nu gjaelder den Bestemmelse, af 7 Aars Alderen er Reglen, men at Børnene kunne komme i Skole ved 6 Aars Alderen. I saa Henseende hedder det i dette Forslag, at 7 Aar fremdeles skal være Reglen, og at Børn, der ere under denne Alder, kun kunne komme i Skole med Kommunalbestyrelsens Samtykke. Hvor Hjemmeundervisningen overhovedet kan drives, og det vides jo, at der af og til, og med Rette, lægges Bøgt paa den, maatte man kunne vente, at den vil kunne drives indtil BARNETS 7de Aar, og de Forældre eller Værger, der paa Grund af deres Forhold ikke have det i deres Magt eller Tid tilovers til at vejlede Børnene, ville utvivlsomt let giennem Aflyer osv. kunne staa dem en saadan Undervisning. Det vil altsaa formentlig være en Spore for Forældre eller Værger til selv at forberede deres Børn bedre, end de nu kunne blive forberedte, naar de i 6 Aars Alderen aldeles nøgne med Hensyn til Kundstaber komme mellem ældre Børn i større Klasser. Desuden vil det jo i flere Tilfælde være til væsentlig Bettelese for Kommunestolen, naar den ved ikke at være forpligtet til at modtage Børn i 6 Aars Alderen, kan undgaa, hvad den ellers kunde komme til, nemlig en Udvidelse og de dermed følgende Foranstaltninger. Det er imidlertid et Spørgsmaal, der henstilles. Nu er ligeledes med Hensyn til Udskrivningen den Bestemmelse indkommen, at de, der have fyldt det 13de Aar, kunne udskrives af Skolen, Ministeriet havde tilføjet, naar de havde „ng.“ i Hovedkarakter, men efter den Erfaring, vi have, tør det antages, at denne sidste Bestemmelse dels kan omgaaes og dels i Reglen heller ikke med Hensyn til Bogstaven opfyldes, saaledes at det jo næsten er blevet Regel, at, naar Nogen forlanger sit Barn, der er 13

Aar, ud af Skolen, saar han det ogsaa, og kan BARNET altsaa holde ud til sit 13de Aar, er det dermed færdigt. Vort System gjør jo forsaavidt ikke nogen Forandring deri; ogsaa efter vort System kan et Barn undlade at søge Skole, naar det har fyldt det 13de Aar, forsaavidt det ellers ikke har været underkastet Lævungsundervisning. I saa Henseende foretages der ikke nogen Forandring, men naar vi sætte 14 Aar — der er sat henholdsvis 13½ og 14 Aar for Piger og Drengene, men det er jo ogsaa en Smagsag — som Grænsen for Undervisningstiden, vil det i vort System sige dette, at, selv om et Barn har naaet den Kundstabsgrad i sit 13de Aar, hvortil vi forlange, at et Barn skal være ført i sit 14de Aar, saar det dog ikke Modenhedsattest før ved det 14de Aar, idet vi kræve saa meget Aflyen med dette Barn, at det i det Aar, der gaar mellem det 13de og det 14de Aar, skal kunne holde den Smule vædige, det har lært. Dette har ingenlunde ringe Betydning, thi ofte bliver et Barn, naar det har naaet sit 13de Aar, taget ud af Skolen stundom endogsaa før Prøven, og naar det saa bliver sendt ud som Byrde uden at faae Leilighed til at opfriske sine Kundstaber i denne Tid, gaar i dette Aar saare Meget tabt af den Smule, det har lært. Denne Bestemmelse vil nemlig bevirke, at Husbonden, eller hvem der tager saadanne Børn til sig, vil være forpligtede til, naar BARNET enten slet ikke kommer i Skole eller kun kommer lidt i Skole, at søge at opfriske de Kundstaber, som BARNET skulde have i sit 14de Aar, sammen med hans øvrige Husfolk om Vinterastenen eller paa anden Maade. Jeg antager at dette ingenlunde vil være nogen Byrde for Forældre eller Husbonden, men det vil være til væsentlig Nytte for Børnernes Undervisning. — Der er altsaa i dette Affsnit Hævdelsen af det Princip: Staten har Ret til at fordrø et vist Maal af Kundstaber, det er Forældrenes Ret at bestemme, hvorledes og hvor dette Maal skal naas, Skolekommissionen afgjør iøvrigt under Appel, naar dette Maal er naaet, og iøvrigt er Mulktstykket og Lævungsundervisningen hævet. Naar man vil hævde, at Staten har denne af mig nu ofte nævnte Ret, antage vi ikke, at det er muligt at stille Forældre, Husbønder eller Værger friere i dette Forhold, end slet er. Biføiske dem stillede saa frit som mulig, thi jo friere de staa, des stærkere føle de deres Ansvar, og des mere ville de aabenbart gjøre, og Forholdet er jo her ikke anderledes, end at Staten er tryk for at faae Sit. Dette altsaa nærmest med Hensyn til Staten og Forældrene.